

СЕКЦІЯ 8. ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ЕКОНОМІЧНОЇ КІБЕРНЕТИКИ

УДК 378.147

В.М. Вовк, д.е.н., професор

Львівський національний університет імені Івана Франка

**АКТУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З ФАХУ
«ЕКОНОМІЧНА КІБЕРНЕТИКА»**

V.M. Vovk, Dr., Prof

**CHALLENG IN TRAINING IN THE SPECIALTY ECONOMIC
CYBERNETICS**

У досягненні поставленої мети у розвитку конкретних ситуацій, які мають місце на різних рівнях економічної системи, властива обмеженість ресурсів. І щоб відшукати ефективні шляхи їх досягнення, необхідно провести експериментальні дослідження, розрахунки. Очевидним є те, що експериментування з економічними системами недоцільне, тому єдиним науково обґрунтованим засобом досліджень є експериментування з математичними моделями цих ситуацій, як найефективніший із кількісних методів аналізу управлінських рішень.

Сучасні об'єктивні можливості успішного вирішення проблем управління економікою полягають у підготовці відповідних фахівців у сфері управління що спроможні створювати та ефективно використовувати відповідні прогресивні методи управління на різних рівнях економічної системи.

Точна, тобто досконала наука зможе надати органам управління способи і методи, при допомозі яких результатами аналізу будь-якої економічної ситуації будуть не загальні роздуми, декларації чи міркування, а числове вираження обраної мети і числові значення впливів на дану ситуацію для її досягнення.

Особливо в теперішніх умовах, в умовах ринку відчувається потреба в точній економічній науці, коли різко ускладнились господарські зв'язки між об'єктами господарювання. В таких умовах виживає той виробник благ і послуг, який швидше і краще адаптується до реальних умов ринку, які у конкурентному середовищі є мобільнішими.

Практичне використання економіко-математичних методів починалось з вирішення конкретних практичних задач, і в першу чергу на мікрорівні. Перші результати практичного використання цих методів сприяли усвідомленню їх можливостей та необхідності розширення сфери їх застосування. Але головним здобутком у процесі застосування математичного інструментарію в економічному аналізі стало усвідомлення того, що пошук прогнозу розвитку

економічні ситуації потрібно здійснювати не через словесні роздуми та міркування, а через конкретні розрахунки.

В наш час, коли наша країна поступово входить в світове співтовариство, у якому мають місце ринкові відносини, тільки закоренілі догматики, невивчені представники командно-адміністративної економічної системи, можуть не сприяти розширенню впливу економіко-математичних методів у системах підготовки та підтримки прийняття управлінських рішень. Ті "динозаври" з минулого тоталітарного суспільства не насмілюються заперечувати у голос роль кількісного, системного аналізу в економіці, але вони наносять величезної шкоди, паралізуючи своїм непрофесіоналізмом просування економічної науки і практики у бік розробки та освоєння методів оптимізації функціонування економічних, економіко-виробничих та фінансових систем різних рівнів. Хибним є також твердження, що економіко-математичні методи годяться тільки для вирішення часткових чи порівняно часткових задач, а для вирішення кардинальних проблем в управлінні економікою може бути використаний лише якісний аналіз. Якщо навіть сьогодні ще багато проблем в управлінні економікою не піддаються точному аналізу існуючими кількісними методами, то це аж ніяк не означає, що у майбутньому не будуть створені ефективні кількісні методи.

Інструментарій математичного моделювання, як складова частина процедури прийняття рішення, сьогодні має непогані можливості. Можна з упевненістю казати, що в нашій економіці запотребування на науково обґрунтовані процедури прийняття рішення є незрівнянно нижчі за їх можливості. Нічого дивного і парадоксального у цьому немає і пояснюється це дуже просто. Фатально бракує фахівців, які володіють методами вироблення оптимальних управлінських рішень.

Дослідити процес взаємодії окремих елементів економічної системи можна у рамках математичної моделі конкурентної економіки. Конкуренція проявляється у тому, що придбання виробничих ресурсів і збут створених благ і послуг відбувається на ринку. Саме на ринку відбувається поладження конфлікту між індивідуальними і інтересами різних учасників виробничої діяльності (елементів економічної системи) через механізм цін, а не примусовими заходами, як це має місце у залишках централізованої економічної системи.

Там, де економіку трактували як точну науку, досягли значних результатів, бо вивчали закономірності в економіці при допомозі математичного апарату і навчились прогнозувати результати тих чи інших управлінських рішень.

Кожну економічну проблему, кожную господарську ситуацію можна описати у вигляді математичної задачі. А над математичними абстракціями

можна проводити дослідження, знаходити бажаний діапазон зміни тих чи інших параметрів, прогнозувати рівень досягнення мети.

Серед різних спеціалістів у галузі вирішення проблем економіки чільне місце посідають економісти-кібернетики, які є економістами-аналітиками, що здатні вирішувати економічні проблеми на підставі глибоких економічних знань, досконалого володіння інструментарієм економіко-математичного аналізу і сучасними комп'ютерними технологіями. Студенти цієї спеціальності отримують систему знань за економічними, математичними та фаховими спеціальними дисциплінами, володіючи найпрогресивнішими комп'ютерними технологіями. Ця спеціальність передбачає отримання базової економічної підготовки на такому ж рівні як і економісти інших спеціальностей, проте в області математичної освіти значно випереджує їх.

Економісти-кібернетики мають високу кваліфікацію у сфері організаційного управління в економіці, володіють ефективними математичними методами аналізу і прогнозування економічних ситуацій з використанням найновіших інформаційних технологій, можуть ефективно реалізовувати свої професійні знання економіста. Про них заслужено висловлюються, як про неперевершених фахівців на будь-яких ділянках у системах управління підприємствами та організаціями.

Література:

1. Економічна енциклопедія у 3-х томах. – Відп.ред. Мочерний С.В. Т. 1. – К. : Академія, 2000. – 361 с.
2. Енциклопедія кібернетики у 2-х томах. К. : Академія, 1973.
3. Геєць В.М., Лисенко Ю.Г., Вовк В.М. та ін. Економічна кібернетика: Підручник у 2-х томах–ТОВ “Юго-ВостокЛтд” Донецьк, 2005. – 508 с.

УДК 330.5:331.1

З.Б. Артım-Дрогомирецька, к.е.н., доцент

М.В. Дацко, к.е.н., доцент

Львівський національний університет імені Івана Франка

ВПЛИВ РИНКУ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ НА РІВЕНЬ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

Z.B. Artym-Drohomyretska, Ph.D., Assoc. Prof.

M.V. Datsko, Ph.D., Assoc. Prof.

THE INFLUENCE OF THE EDUCATIONAL SERVICES MARKET ON THE LEVEL OF HUMAN CAPITAL DEVELOPMENT

Розширення сфери інтелектуальної праці у світовій господарській системі стає умовою і наслідком становлення економіки знань. З розвитком економічних відносин та переходом до формування інформаційного